

BESLUIT

1. Het project renoveren balgstuw Aalsmeer te beëindigen
2. De uitgaven van het project volledig ten laste te brengen van 2015.
3. De staalconstructie van de balgstuw Aalsmeer af te voeren en te slopen
4. Een studie uit te voeren naar nut en noodzaak van alle compartimenteringswerken in Rijnland

CONTEXT

In 2013 heeft Rijnland besloten tot het renoveren van de balgstuw Aalsmeer. Dit is één van de compartimenteringswerken in de boezem om bij calamiteit de Haarlemmermeerpolder te beschermen (zie toelichting in bijlage 1). De balgstuw Aalsmeer is op dit moment niet meer functioneel. De balg is gelicht en opgeslagen op de wal. Om de balg werkend te krijgen moet deze worden gerenoveerd.

Bij de aanbesteding bleek de kostenraming voor renovatie hoger uit te vallen dan eerder begroot en heeft de portefeuillehouder gevraagd om een business case voor de calamiteitenvoorzieningen en alternatieven voor de balgstuw Aalsmeer.

Het beschikbare alternatief voor de balg is het afsluiten van de Ringvaart met stortsteen bij optreden van een calamiteit. Het inzetten van deze oplossing bij calamiteit zal langer duren dan het inzetten van een balgstuw en waarschijnlijk minimaal 2 dagen in beslag nemen. Daardoor zal er meer schade in de Haarlemmermeerpolder optreden. Deze extra schade is in het onderzoek Noodwaterkeringen Rijnland uit 2004 geraamd op minimaal 100 miljoen euro, zie bijlage 3. De kans op een dergelijke calamiteit is klein.

Diverse andere alternatieven voor de balgstuw zijn beschouwd, als tussentijdse oplossing totdat een integrale business case is uitgewerkt en geïmplementeerd. Deze vallen allemaal af vanwege grote onzekerheid over de technische en procedurele haalbaarheid en kosten van de oplossing, zie bijlage 2.

ARGUMENTEN

1.1 De kosten wegen niet meer op tegen de baten

In eerdere besluitvorming is als uitgangspunt aangehouden dat de balgstuw Aalsmeer tegen relatief lage kosten in stand kan worden gehouden als compartimenteringswerk. Op basis van een kostenraming van €850.000 (voorbereidings- en uitvoeringskosten) heeft de VV in 2013 besloten tot renovatie van de balgstuw en hiervoor uitvoeringskrediet beschikbaar gesteld. Na ontvangst van de inschrijvingen voor de renovatie van de balgstuw zijn de totale projectkosten nu geraamd op 1,5 mln. Hiervan moet 1,1 mln nog worden uitgegeven. Met deze actuele raming blijken de kosten voor instandhouding aanzienlijk te zijn

1.2 De compartimenteringswerken komen bovenop de veiligheidsnormen voor kades

De kades rond de Haarlemmermeer zijn robuust en voldoen, op enkele kleine strekkingen na aan de norm van 1x per 1000 jaar. De kans op bezwijken van de kades door een externe calamiteit (bijv. neerstortend vliegtuig) wordt zeer klein geacht, en is niet genormeerd.

1.3 De noodzaak van dit compartimenteringswerk is nog niet aangetoond

De balgstuw Aalsmeer is ooit door de provincie aangelegd als bwo-kering (bescherming waterstaatwerken in oorlogstijd). Deze is door Rijnland overgenomen als 'nuttig' compartimenteringswerk, dat extra veiligheid geeft bovenop de normering van de kades. Nu de kosten van instandhouding fors blijken te stijgen en de kans op een calamiteit gering is, is het van belang vast te stellen of het compartimenteringswerk ook 'noodzakelijk' is. Hiertoe wordt een integrale business case calamiteitenvoorzieningen uitgewerkt (besluitpunt 4). Vooruitlopend op de uitkomst hiervan ligt het niet voor de hand om op dit moment te investeren in de renovatie van de balgstuw.

2.1 Meerjarig afschrijven van de uitgaven is niet mogelijk

De consequentie van het beëindigen van het project renoveren Balgstuw Aalsmeer (nr. 92378) is dat het project ook financieel afgesloten zal worden. Het project zal worden

opgenomen in de verzamellijst 'af te sluiten kredieten' die wordt vastgesteld bij de jaarrekening 2015. Er wordt ingeschat dat van het uitvoeringskrediet van € 850.000 ongeveer € 450.000 zal worden besteed. Deze uitgaven worden in 2015 volledig afgeschreven, aangezien er geen (materieel) actief is opgeleverd met een meerjarig nut. Hierdoor vallen de kapitaallasten in 2015 € 386.000 hoger uit dan begroot. De jaarlijkse besparing op de kapitaallasten vanaf 2016, opgenomen in de Begroting 2015, bedragen gemiddeld € 63.000.

3.1 behouden van de staalconstructie kost geld

Om de staalconstructie in voldoende conditie te behouden voor later hergebruik moet deze worden geconserveerd (stralen en behandelen) en opgeslagen. Het conserveren is duur vanwege de omvang van de constructie en benodigde milieumaatregelen. De opslag kost nu € 25.000 per jaar. Eventueel transport naar een eigen Rijnlandse locatie kost €25.000 a €40.000. De huidige kosten voor renovatie bedragen € 1,1 mln. Een eventuele toekomstige volledig nieuwe balg wordt ca. 30% duurder geraamd.

4.1 Besluitvorming compartimenteringswerken vraagt een gedegen onderbouwing

De 4 balgstuwen en veel andere compartimenteringswerken zijn neergelegd met het oog op de toenmalige oorlogsdreiging. Nu blijkt dat het instandhouden van deze werken forse kosten met zich meebrengen, moeten nut en noodzaak opnieuw worden bekeken. Hiervoor zal een integrale business case calamiteitenvoorzieningen worden uitgewerkt aanvullend op de brede watersysteemanalyse naar mogelijk toekomstig waterbezwaar die momenteel wordt opgestart. Deze business case zal gaan over alle compartimenteringswerken van Rijnland.

Naast de kosteneffectiviteit dient de studie ook antwoord te geven op de vraag of het in stand houden van deze werken een taak van Rijnland alleen is. Het ligt daarom voor de hand dat deze studie samen met betrokken stakeholders wordt uitgevoerd.

Risico's

1.1 Bij calamiteit treedt er grotere schade op

Het gevolg is groot:

Indien er een calamiteit met kadebreuk van de Haarlemmermeerdijk optreedt én compartimentering nabij Aalsmeer nodig is zal er meer inundatie zijn zonder balgstuw, omdat het sluiten van het compartiment langer duurt. Er zal dus meer schade zijn in het aansluitende noordelijke compartiment van de boezem en doordat er meer water uit o.a. de Ringvaart en de Nieuwe Meer in de Haarlemmermeerpolder zal lopen.

In de het onderzoek noodwaterkeringen Rijnland uit 2004 is de directe schade door inundatie van de Haarlemmermeer zonder compartimentering van de boezem gedurende 48 uur geraamd op ordegruote € 100 mln. Indirecte schade is ingeschat als het tienvoudige van dit bedrag.

Maar de kans is klein:

De calamiteit ten gevolge van een externe oorzaak (bv. een neerstortend vliegtuig) zou precies moeten plaatsvinden in de dijkvakken noordelijk of zuidelijk van de huidige locatie van de balgstuw (tot het volgende compartimenteringswerk). En het zou moeten plaatsvinden gedurende de relatief korte periode van ca. 4 jaar totdat duidelijk is wat de integrale business case van alle compartimenteringswerken oplevert en de nieuwe definitieve oplossing is gerealiseerd.

1.2 Bij calamiteit loopt Rijnland imagoschade op

Indien zich een calamiteit voordoet waarbij compartimentering bij Aalsmeer nodig is, en Rijnland beschikt (tijdelijk) niet meer over de balgstuw bij Aalsmeer, maar een minder snelle oplossing zoals stortsteen, dan kan het beeld ontstaan dat Rijnland niet de maximale inspanning ter voorkoming van schade heeft geleverd.

3.1 Een nieuwe balgconstructie is duurder.

Indien uit de integrale business case calamiteitenvoorzieningen blijkt dat Rijnland de balgstuw bij Aalsmeer wil behouden, dan moet een volledig nieuwe constructie worden gemaakt. De huidige kosten voor renovatie bedragen € 1,1 mln. Een volledig nieuwe balg wordt ca. 30% duurder geraamd.